

Johan Bertels

Bij Johan Bertels uit Kontich braken al elf koeien de grens van honderd ton melk. Het bedrijf telt in totaal 55 melkkoeien, sinds jaar en dag gehuisvest in een traditionele bindstal.

Aantal koeien:	55
Melkproductie:	9500 4,00 3,45
Aantal hectare:	36

Volgens mij heeft het er wel wat mee te maken.' Johan Bertels (49) zoekt naar een oorzaak voor de elf honderdtonners die het bedrijf al scoorde. De huisvesting in de ruim veertig jaar oude bindstal is de meest opmerkelijke in het rijtje factoren. 'Juist doordat de individuele koe in deze stal meer aandacht kan krijgen, haal ik meer uit mijn koeien.' Gemiddeld telt de melkveestapel van Johan Bertels, zijn vrouw Sonja Dervaes en kinderen Sara, Nils en Jens 55 koeien, gehuisvest in een bindstal met 76 ligplaatsen. De betere koeien krijgen meer ligruimte. 'De allerbeste koeien hebben anderhalve tot zelfs twee ligplaatsen tot hun beschikking.' De netjes verdeelde maishoopjes geven de verdeling van de koeien in de keurig ingestrooide bindstal aan. Voorlopig lopen de koeien nog in de wei. 'De koe ligt het liefst languit op gras of stro. Een koe maandenlang op beton huisvesten? Nee, dat vreet aan de dieren.'

Om de koeien ook in de wintermaanden fit te houden, krijgen ze dagelijks vier tot vijf uur beweging. 'In die tijd voer ik ze buiten graskuil', gaat Johan Bertels verder. 'De stal is dan goed gelucht en ik heb alle mogelijkheden om de vloer te mesten, schoon te vegen en de ligplaatsen opnieuw in te strooien. Ook voor de tochtdetectie helpt het om de koeien elke dag een periode los te laten.'

Doorsneeleeftijd zes jaar

In de oude bindstal van Johan Bertels heeft elke koe zijn vaste plek. 'Ik houd daarbij rekening met het karakter van

Johan Bertels: 'In de loopstal is de groepsdruk veel groter dan in een bindstal'

Voor elke koe een vaste plek

Elf honderdtonners waaronder één tientonner. Hoge producties zijn bij Johan Bertels uit Kontich desondanks geen doel op zich. Ze zijn enkel het gevolg van zorgvuldig omspringen met elke individuele koe en een optimale verzorging.

tekst **Annelies Debergh**

de dieren. Vaarzen zijn vaak iets banger, koeien soms wat dominanter. Ik schuif met nieuwe dieren tot ik een passende plek voor ze vind.'

Zijn opleiding als kinderpsycholoog

komt ter sprake. 'Ik probeer elke koe te behandelen zoals haar het beste past. In mijn bedrijfsvoering vind ik het belangrijk om van elke koe een zo hoog mogelijk rendement te halen.'

Juist in die factor ligt het honderdtonnersucces, denkt de Antwerpse melkveehouder. 'In een loopstal is de groepsdruk vele malen groter. Op de individuele dieren komt meer druk te liggen dan bij dit huisvestingssysteem.' De bindstal is ook de reden waarom gemakkelijk met ccm kan gewerkt worden in het rantsoen, dat verder nog gras en mais omvat. 'In deze stal kan ik gemakkelijk twee, drie of zelfs vier kg ccm bijvoeren aan hoogproductieve koeien, zodat ze bij een lactatiepiek niet zo extreem vermageren', legt Bertels uit.

Door de strikte aandacht voor het individuele dier zag Bertels de leeftijd van de veestapel stijgen. De doorsnee leeftijd ligt momenteel op zes jaar. 'Ik heb gemiddeld genomen ook iets langer geduld met koeien. Tussenkalftijd is in mijn ogen een enorm overroepen kengetal. Bij een koe die persistent produceert, speelt dat kengetal minder een rol. Anderhalf jaar tussenkalftijd is hier geen uitzondering.'

Economische fokkerij

Met een verwijzing naar de elf honderdtonners – waarvan vier nog steeds op het bedrijf aanwezig – komt Johan Bertels

nog even terug op de genetische component. De afstammingsgegevens komen al snel ter tafel. Vier van de elf honderdtonners waren dochters van Sunny Boy, en bij een ging het om een kleindochter via Cash. Ook Prelude leverde meerdere honderdtonners.

Hoewel hij vlot de pedigrees opsomt, geeft Bertels aan toch geen uitgesproken fokker te zijn. 'Eiwit, benen en uier zijn de voornaamste actiepunten. Concreet wil ik stieren van ongeveer 1000 kg melk, met een constante vetvererving en een plus voor eiwit.'

Omdat een groot deel van de vaarzen verkocht wordt, streeft hij ook naar grote dieren. Van de stieren Lucky Mike en Olympic lopen diverse nakomelingen tussen de koeien en het jongvee, terwijl Bertil de eerste kalveren leverde. 'Met de opkomst van merkerselectie ben ik meer gaan geloven in de ingezette proefstieren. In de huidige economische context komt een goedkopere fokkerij goed uit. Zo heb ik het afgelopen jaar steeds vaker proefstieren ingezet.'

Kostenbeheersing speelt een centrale rol bij Johan Bertels. 'Ik ben begin jaren negentig gestart met dit bedrijf en heb de sector ontzettend hard zien evolueren.

*Vier keer ruim honderd ton:
Cashdochter Gonda 24 en de Sunny
Boyzussen Corrie 24, Tanja 49 en
tientonner Gonda 19*

Zelfstandigheid was destijds voor mij doorslaggevend om hier te starten. Met de huidige ontwikkelingen zie ik die zelfstandige factor langzaam wegvloeden. De afhankelijkheid van landbouwers en ook melkveehouders neemt toe, dat steekt me.'

Geen geloof in groei

Ook de gevolgen voor het gezin komen ter sprake. 'Mijn vrouw is niet van boerenafkomst en werkt buitenshuis. Door mijn keuze is ze meegetrokken in dit bedrijf.' Omdat melkvee houden meer een levenswijze is dan een beroep, blijft de impact voor het hele gezin elke dag voelbaar. 'Het specifieke en arbeidsintensieve karakter zorgt ervoor dat ik mijn bedrijf moeilijk aan derden over kan laten. Het zorgt voor een moeilijk evenwicht tussen gezin en bedrijf. De slechte economische context heeft dat alleen nog maar verzaamd.'

Groei is niet langer aan de orde. 'Groeien wordt de laatste twee, drie jaar enorm gepropageerd. Riscobeheer is een andere populaire term die steeds vaker in de mond wordt genomen. Maar wat moet je dan als boer? De stal elke twee jaar met anderhalve meter uitlengen? Die combinatie kan toch niet? Soms verwacht ik toch meer duidelijkheid vanuit het beleid.' Voor het eigen bedrijf is het een uitgemaakte zaak. 'Ik geloof niet dat groeien de enige manier is om naar een beter inkomen te gaan. Het beheersen van vraag en aanbod lijkt mij een veel betere weg.'

Pleiten voor betere prijzen

Via de Belgian Dairy Board en het milkmarketingplan neemt Johan Bertels het op voor een stijging van de melkprijs. 'In mijn carrière zag ik de melkprijs steeds verder slinken met af en toe kleine opflakkingen. Een nieuwe stal stond op de agenda, maar is er nooit gekomen. Een enorme put graven om aan het eind van mijn carrière alleen maar die stal terugverdiend te hebben? Nee, je moet ook nog kunnen leven.'

Vanuit de ijver voor een faire prijs voor melk ontstond ook de participatie in het bedrijf Fair Dairy Products, waarbij boeren als aandeelhouder, franchisehouder of obligatiehouder kunnen participeren. 'De bedoeling is om de tussenschakels in de zuivelketen meer uit te schakelen en de winsten weer terug naar de boeren te brengen. Groeien is een te grote investering. Een betere melkprijs lijkt mij een veel mooier alternatief.'

